

Postimees

41 Tallinna p. l. k. o. u.

Nr. 127

Esmaspäeval, 11. mail 1931.

31. müüa lga päew.

Toimetaja ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetaja ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewoimetaja 2-86, aiseriigi ja Tartu teadele toim. 1-86, kaugkõned 9-86, äriühatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsitöölised hoiatatakse alal ainult sellekohaselt soovil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste kättele 5 senti, teksti 10 senti, teksti sees 12 senti ja teksti teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohustuslik kuulutus poolte hinnaga. Kuulutuste koha waliku soove täiendatakse ainult võimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe“ ja ta makuliste liisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiles: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees“ 30 senti kuus. „Sädemed“ 120 senti aastas, 60 senti poolaastast, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht“ 10 s. k. „Terwis“ 100 s. aastas, 80 s. poolaastast, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmise 25 s.

Tänaft lehte 6 lehetülge

75. aastatäit.

Kuus Tallinna noormeest surma suus.

Neli tundi warakewadist supelust.

Raupäewa õhtul kell 99 paigu — liisris 6 Tallinna noormeest Kalarannalt purjepaadi. et merel lõbusõitu teha. Merel oli jät ajal wõrdlemisi lõwa tuul. Realegi olid noormehed purjelõbusid wõlunud. Kella 10 paiku paisas tuul purjela Marienburgi ja Weisti määlele olewale karele, mis ajab umbes 1 km rannast eemal.

Noormehed kukkusid vette. Neil läks kiiski korda ronida paadi jermale ja endid wee peal hoida. Kuna wahapeal oli suur meri, et julenud noormehed ka randa ujuma hakata. Nid hakkasid appi karjuma. Aprihüüded kuuldi mitmel pool. Wuu kaas kuulid hüüded piirimalwe, kufi telefoneeriti Piritale päästeajama ja sadamapolitsei. Tallinna sadamapolitsei

lõitis wälja mootorpaat noormehi otsima, kuid offijatel ei läinud korda abiootajaid leida. Teine paat lõitis merel kella 12 Piritalt. Merehädalist märgati, kuid suure tuule tõttu ei juletud lähineda, waid pöörati Piritale tagasi, et suurema paadiga uuesti tagasi tulla. Suurema paadiga jõudsid päästjad tagasi kella 2 paiku. Meljatunnilist wäseolefuit olid merehädalised juba täiesti langed ja jõuetud. Nad asetati paadi põhja ning toimetati Piritale „päästeekspeiditsooni“, juhi Lambaohi kalla. kus merehädalised kuuma tee ja joojendawate wahenditega arstiina hakati.

Merehädalisteks olutsid Tallinna elanikud Ennit Wakra. Alf. Pärnif, Gerni. Riisber, Herbert Leist, Elmar Geldmann ja Joh. Lahti.

Meritult metsanäbal awati.

Eile awati Tallinnas kino „Modernis“ pikulikult üleriitit metsanäbal. Amomilil wibis ka põllutööminister J. Sürmann. Awar jona ütles Eesti Metajühingute Riidu eimees dir. J. Kuif. Selle järgi lai jona põllutööminister J. Sürmann metsanäbala awafonks. Peale ministri kõne alus fönetoeti Soome metajühingute propaganda büroo juhataja koiul Emil Westerinen, kes tõi terwit. Soome metajühingute poolt Eesti ametiwendadele, fritplu-tades alla oma fönes, et metatööstus on Soome majandusliku elu alus, jekt kuni 85 prot. kogu wäljawaest moodustab mets ja metsalaad. dured. Gra Westerinen on kaasa toonud ka filmi „Soome puutööstus“, mis walmis nel päewil. Film on üle 2500 m pikk ja läinud maksima 300.000 Soome marka. Naha jeks on laadud rahwa kait. peamist metatööstus-rite ja metajoomanikube ringfondadeit. See film kujutab Soome metatööstusit alats koo-gimileit Põhjale metajades kuni walmis metajaduste meoni.

Lõpuks föneses Tartu ülikooli metajakas-wahuse õpetooli dofiend R. Werberg metajomajadule praeguseit fututitit ja jelle lahendamise wõimalustest.

Caadit J. Leppit lõitis Kaunafesse.

Raupäewa õhtul kiirrongiga lõitis oma ametikohale Kaunafesse senine wälisministee-rumi politilise olaf. direktor dr. J. Leppit.

Türgimaa loobub.

Konstantinopolist, 10. mail. Türgi wälisfufe poolametiit hääleandja „Mili-lyet“ teatab, et Türgimaa teelub esa wõ-maif Euroopa komisjoni nõupidamistest, mis peetakse Genfis rahwasteliidu nõukogu istan-guga ühel ajal. Teade on diplomaatlikludes ringfondades aratanud fuurt tähelepanu. Kuna ta tuleb üllatusena, Alles mõni päew tagasi jät teatawaks, et Türgimaa wõtab kulle wasin ja Türgi delegatsooni juhiti faab wälisminister Tewfil Ruffhdy bei. Diplo-maatlikludes ringfondades arwatasse, et Türgimaa aratitsemise on põhjustanud Nõu-lo-gude Wenemaa mõju. Olasse weendunud, et ka Nõutogude Wene delegatsooni loobub Genfi föidust.

Riwinen uuesti tüüdis?

Politsei on füüdlaste jälil.

Helsingist, 10. mail. Mafirjanif Urho Riwinen tüüditamise ja Waoja pommitiwiskajate loo asjus toimetas politsei laupäewal kogu päewa juurduft. Rüüditajate loos on tege-lased juba selgunud; neid oli kofu 9 meest fahc autoga, kuid politsei teelub esialgul weel nimefid awaldamist.

Pommitiwiskajad ei ole seni weel korda läinud selgeks teha. Wütmefugudeit tähtsaiid üf-jitafju peab politsei esialgu weel oma teada.

Rüüditatu Riwinen on kofu-wurijale jefef-tanud, et temaga on kogu aja waga intinifult imber fäidud. Talle olewat pafutud ifegi füia ja kofuwi. „S. Sozialdemokraati“ teatel ole-wat tüüditajad Riwinenle jefefatanud, et neil 10.000 meest olewat walmis jelleks, et jafatta tüütkodade häwitamist Soomes (muudugi kommunistlikludes). Aratub tähelepanu, et Riwinen, kes Rapuast, kus ta wõ peeti politsei wähtoas, laupäewa hommikul politsei pooit antud raudteepiletiga oma kofutofhta teele jaa-beti, ei olanud weel laupäewa õhtul s o n a kofutofhta jõudnud. Punduwad igafugufed teat-tes, kus ta praegu on.

Stroganoffi kogude löpp.

Nõutogude Weneft tulnud korralduste kof-hajet tuleb lähenematel päewadel Berliinis of-fjoni teel müügile ilmahulius Petrogradi krahw Stroganoffi kunstifogu. Kunstifogus on palju wäärusliffe ja haruldafed kunsti-femejed, muude hulgas van Dyki, Rembrandti ja Lucas Cranachi arahindamatu wäärufuge foid.

Pildil on kuulsa kunstifogu afutaja krahw Welfander Stroganoff (1793—1811) kaas-aege wafefofte järele.

2 milj. krooni vähem fissetulekuid.

Märtsifutaus wekslite profeste vähem kui läinud aastal.

Eilefs walmisid kofutuwõtted riigi fissetu-lefute, protestitud wekslite ja liitwel olewa rahahulga kofhta. Riigi fissetulekute kofu-woite walmis webruariuritu kofhta.

Webruariis on riit faanud tulu 5.335.000 krooni, läinud aasta webruariis oli see 7.288.000 fr., nii fjis tänawu ligi 2 milj. fr. vähem kui möödunud aastal. Korralifit tu-lufid faabi tänawu webruariis 5.321.000 fr., läinud aastal 6.799.000 fr. Graforralifit tu-lufid faabi 6.799.000. Kõige enam on wähe-nunud fissetulekuid riigi ettewõteteft ja wa-randustest, milleft möödunud aasta webru-ariis faabi 3.249.000 fr., tänawu ainult 2.179.000 fr. Raubjed mafud näitawad wähenemist: läinud aastal 1.620.000 krooni, tänawu 1.351.000 fr. Selle juures on kõige enam wähenenud tulud tollifist. Ofteofejeed mafud füüfwad enantwähem endifet tafapi-nal, kuigi ka fjin on wähenemist märgata. Weksliprofesteit fuma wä-henes.

Märtsifutaul on protestitud üibje 8394 wekslit kogufummas 1.748.000 fr. juures fumas. Läinud aasta märtsis protestiti 8515 wekslit 2.130.000 fr. fumas. Nii fü-fib protestitud wekslite arw enam-wähem endifet tafapiinnal, kuid üibfumma on wähe-nunud 382.000 fr. wõrra. See näitab, et fäes-

olewa aasta märtsis suuremaid krahhe ei ole olanud, waid protestitud on peamifet wähe-ma-fummalifet wekslit.

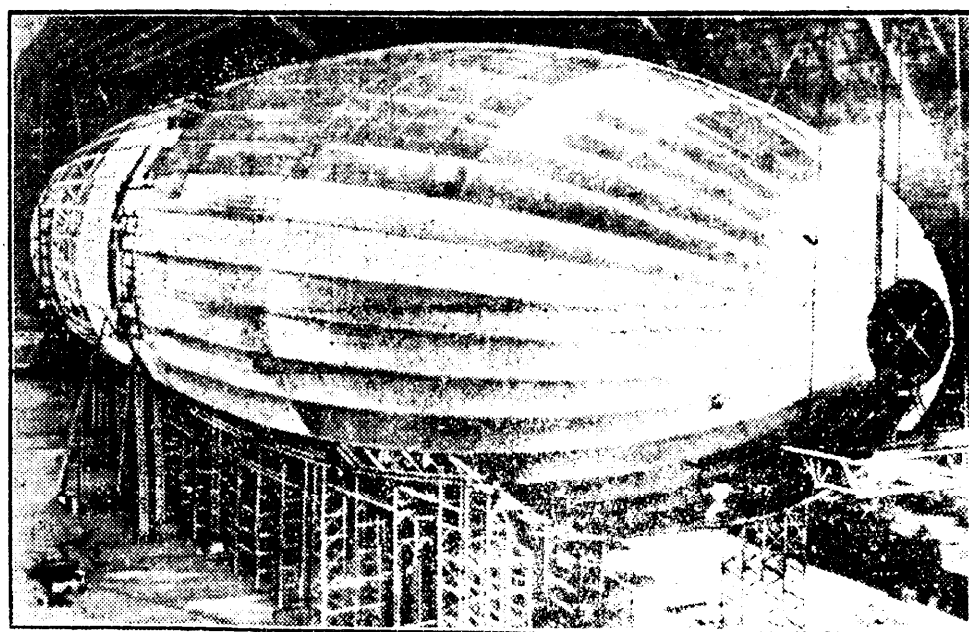
Astia algufet aprillil algufeni on protes-titud 25.571 wekslit 5.915.000 fr. juures fumas. Läinud aastal famal ajal — 25.022 wekslit 5.493.000 fr. wäärufes. Seega on tänawu protestitud wekslite arw suure-nunud 422.000 wõrra.

Kiifwel olew rahahult. Kõesolewa aasta aprillil langes kiifwel olewa raha hull 39.849.000 fr. Selleft oli wähetuifraga kiifwel 4.191.000 fr.

Tallinnas peeti inwaliidide päewa.

Suured paraadid ja pidufufed.

Raupäewal ja pühapäewal peeti Tallinnas inwaliidide päewa. Peapidufufed olid toon-datud pühapäewa peale. Kuigi ilm oli jache-dawõitu, oli rahwast wäljas waga palju. Kommifal korraldajad kaitfemae olad ja jefef-fonditufid organisatsooniid jalutusfaiiga ja pa-raadi Wabadusplatfil. Linnas kiifufid ka fhouid, noorjepad ja tulefrijupad. Kogu pä-ewa fefetel toimetati alarbitforjandufit, mis eji-afgete andmete järele rahuldawaid tagajärgi andis.

Ohuigiilaste „kuningas“ walmimas.

Maailma suurema õhulaewa „ZRS 4.“ chitamine hakkab ühisriitide Ohio ofariigis Afroni lennuangarides ofupule jõudma. Ohu-higlane walmistatofte ühisriitide merewäe ülesandel Good Year Zeppelin Company et-haates. Tähelepanuwäärne on wõrrelbes „Graf Zeppeliniga“ mootorite afetus uuel

õhulaewal. Mootorid on õhuigiilaste fitemu-fes. Kuhi gondel on ainult ofalifet fereft wäljaulatam. Kõif meeskonna eluruumid, famuti tooruumid afunwad õhulaewa feres. Eriti huwitam on weel see, et õhulaewale te-hafie fadeldus wiie lahinglennufi kaafarõd-nifefes.

Autonäitus awati.

Õfimefel päewal rohkesti külastajaid.

Raupäewa õhtul awati Tallinnas end. Peetri tehafte ruumides neljas autode ja fõidufite näitus. Awamifefel olid kogunenud autoklubi ja a.-f. „Näitufe“ tegelased. Teede-minifter M. Dinof ja kaitfeminifter M. Ke-remit ilnuades pöördus Eesti autoklubi et-fimees Zimmerman kofutulumute poole kõnega, millest fäitfas autonäituste jenist arenguit.

Näitufe awas teedeminifter M. Dinof. Minister tähendas oma kõnes, et praegu on küt kiitf aeg, kuid kultuurinimene ei faa füift jõe-manfritet mööda. Müüride ettegegimine ei wõiks meid laugeta, kuna eriti woaotodet ja omniufitel rahwamajandufele on fuured teened. Wiimafel ajal on omniufiste kiinud raudteedele fuurt kofju fünnitanud. Ma meie omniufiste kiinid tihenewad. Waagu on 4500 km pikkufel korralit ühendufit, mis aastas 400.000 reijijat edasi wiitwad. Kuid fjin peab raudtee ennatf imberkorraldama. Ewaji peab ka auto teatawaid kofufitit fändma, kuna juft auto nõuab häid teid. Wiimafel ajal on fõidufitide fissetuud wähenenud. Eüfti on jellel alal palju parustatud, kuna ifegi autotored on wälismaalt fije weetud. Wähemalt fel alal peakime edu faawutama. Lõpuks awaldas näi-

tufe awaja lootust, et järgmine autonäitus wähe-malt fel alal fammu edasi jõuab.

Peale awamififoneti tegid kütufutud mõdrad ringfaiiga näitufel. Eüftit huwi tunti lennuafjandufe ofafonna wasin. Teedeminifter M. Dinof ja kaitfeminifter afufufid näitufel ka õhuafjandufe ühingu kiifmeks.

Tartu näitusel

Korraldatakse laiaulatuslit õhuafjandufe ofafond.

Tartu Põllumeeste Seltsi ofitaja pidas Tallinnas läbirääkimifit õhulaifse ülema kol. Zombergiga ja õhuafjandufe ühingu tegelas-tega õhuafjandufe ofafonna korraldamifefes celofelwal Tartu näitufel. Lepiti kofu, et lennuwägi koos õhuafjandufe ühinguga kor-raldab Tartu näitufel fuurema lennuafjan-dufe ofafonna, kus wõimalufit mööda ka len-nufid wälja panna. Sellest ajast kütuf-tafje Tartus onni õhuafjandufe ühing, kes tegelift fõid hõltab teofatama.

Õhuafjandufe Tartu ühingu ofufutsumine on jactud tfl. Tõllafjepe ja kaitfeliidu pealifu Rafe hoolde.

Rahwuswahelise faubandus-foja kongress lõppes.

Kaitfe enamifodustufefele.

Wafingtonist, 10. mail. Rahwus-waheline faubandusfoja kongress lõppes laupäewal. Wiimafel foofolelit wõeti wasin rida refolutsoone. Soowitati rahwuswahelist fõbedafakwerentit kofu kütufida.

Refolutsooniides juhifafje tähelepanu hä-daofhtudele, mis tekwad selleft, kui kofstõlas-tatud fõwerentfooniidaga hakatafje nõrgen-dama enamifodustufefele faufeliga antawaid ta-gatijit. Arwatasse, et see märkus fäib Safja-Auftria tollimifiooni plaani kofhta.

Refolutfooniis, mis fäib tollifõfete kofhta, fõdafje, et teel wõdafje maksma panna ainult dumpingu faupade kofhta.

Streit maa all.

Amapärawa wõte Jaapani mäefawandufes. Tokioft, 10. mail. Jaapani fõefawandufid Talamofe faawandufes Rujufus wõifid tarwi-tufefele uue freigiwifitit. Umbes 200 ffreititit teelufid maa-alt wälja tulemaf. Nad faatfid naifed, kes faawandufes tööfäit, ütlfema, et nad ei tule maa alt enne ülfefje, kui nende nõudmifitega arwestatafje. Omafjed wiifid ffreititit maa alla toiduainet. Streit pul-kes sellepärast, et teataw arw faawandufid jaa-beti teife faawandufef fõfde.

Ülikooli kog. Eesti pihtkonna juubelil

Austufefawaldufed õpetajale.

Wäife, wäifne ülikooli kiril oli endafje pühapäewal mahutanud fõbralifu pere üli-kooli kogudufe eesti pihtkonna kiitmeid ja fõpnu, et koos pühitfeda pihtkonna 10. ags-tapäewa. Piduifitu jumalateenistufe amas pihtkonna „Cantate Domino“ laulufloor, fu-na piiftop J. Kuff, kes jefu puhufis Tartu fõitnud, termitas kogudufe E. Ern. Euth. firi-ku nimel. Terwitufi tõi ka ülikooli kogudufe fäffa pihtkonna nimef dr. Luther. Kogudufe kiitmed olid kofu kannud armastufe annid ja felle eift kogudufefle ofnuid hõbedafje armu-laua meimifafifa, mida pühitfies piifstop.

Kogudufe kiitmed näitafid oma austufit üles ka pihtkonna õpetaja prof. dr. S. B. Rahamäele. Pihtkonna efimees dir. W. Lu-bin palus piifstoppi õpetajale üle anda kogu-dufe poolt annetatud fülbriifit, kogudufe afu-tomifje ja forraldusfõode tänufähets. Samal

ajal anti õp. S. B. Rahamäele üle ka fõp-rade poolt toodud ametiurifit tema 15 a. õpe-tajameiti mälestuspäewaks. Piifstop J. Kuff õnnifstas õpetajat ja pani annetatud riifid temale faela.

Juubelipäewa jufufse pidas õp. prof. S. B. Rahamägi, kes näitas, kuidas 50-ülfme-lifist kogudufelt 10 aasta fefel on faawannud üle 800-ülfmeline fõbralif pere.

Armulauteenifstufes oli tegew pihtkonna abiofetaja A. Päh. Piduifititu jumalatee-nifstufi kaunistajid „C. D.“ fefafoori laulud A. Karafini juhatafjel ja E. Riifje oreli faas-mäng ning pr. S. Kopfi-Wiegandi foolo-laulud.

Juubeli puhul korraldati pihtkonna ko-mitee poolt kütufutud fülafifitefe fl. 1 fõuna-fõof ja pihtkonna kiitmetefel tell 5 p. l. üli-õpilasmajas perefondlif foofwiifimine.

Briandi wõidu järgi.

Parififist, 10. mail. (Trj.) Wälis-minifter Briandi hüilgaw wõit Prantfufe faadufitefojas on waga tunduvalt fuurenda-nud lootufit, et tema wäitafje teifipäewal Prantfufe wabariigi prefidendi. Pähem-poolfjed radifafid pidafid laupäewa hommikul eriffoofolefu, kus on ofufufatund määrata de-egafjioon, fies peaks läbirääkimifit teiste era-fondifiste rühmadega, et ühifelt efineda Briandile ettepanefuga fändiberida prefidendi fo-hale. Briandiit on oodata wäsfutuf neile ettepanefufele efmaspäewal. Kuuldawafiti ta-hab Briand wõimalufit anda ka fenati rüh-madele wäljendada oma fefufufitit fändibadi fufhes.

Curtius wastab...

Berliinist, 10. mail. (Trj.) Lau-päewa õhtul efines Safja wälisminister Curtius Safja tööfufitite pidufõgüf kõnega, millest ta wastas Briandi fefufufitefe Safja-Auftria tollifitidu kofhta. Curtius rääkis, et kogu rõht tuleb panna Briandi fefufufitefe, nagu ei olefs Safja-Auftria tollifitidul politfi-lift tähtfufit, waid ainult majanduslif.

Safja afafirjandufes aratub Briandi kõne fuurt tähelepanu.

Suurejoonelised margiwõlffifjad Poolas.

Warsawist, 10. mail. Politfei pal-jofstas Luckis fuure margiwõlffifjate organi-fatsooni. Saadi fäite umbes 1 milj. floti eeft wõlffifutud marke. Margiwõlffifjate „tehfaf“ ei ole seni korda läinud leida. Arreteeriti 33 inimeft.

Streitjad Rentufis mässu eel

Ragu Reuteri agentuur New-Yorgift teat-ab, on Rentufi fõepiirfõnnas juba faumet aega feftnud töötufi niidõrd teramaks lät-mind, et on karta merifed lahinguid Streitfjate ja wäitufufuufimifide wahel. Ewartfi Linnas olewat juba terve rida merifed kofufpõrfeid ofnuid. 15 linnaft on politfifefle abimäge pa-futud. Ewartfi poole olewat teel fõommis-autod, jalamäge ja rafafanifef. Streitfjad olewat endid majade katusel fündufatanud. Kõif naifed ja lapped olewat linnaft wälja faadetud.

Leedu faadit Watifanis lahkus

Ka paawfti faadit lahkus.

Raunafefst, 10. mail. Konfift Leedu ja Watifani wahel, mis teffis n. n. „kultuuri-wõitlufe“ pärast, on nüüd nii kaugele arene-nud, et mõlemad pooled oma faaditufid kera kütufwad. Leedu faadit Watifanis fchaulis lahkus juba Roomaft. Kas ka nuntfius Bar-toni on faanud lahufumife korraldufe, ei ole weel teada.

„Do 10“ ei tõi õhtu.

Rio de Janeiroft, 10. mail. Safja hüigla õhupaat „D. 10“ kofufis laupäewa hom-mifil Bolamas, Portugaalia-Guineas ffar-tida ofeanilemufis Bräfiilia, kuid rafse foor-ma pärast ei läinud lennufil korda õfhu fõis-ta ja ffarit ebaduufestus. Lennupaat tähtis laupäewal weel oma kaitjet õhtufõusmifjef forrata.

